

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnštvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XV.

V Ljubljani, v soboto, 20. februarja 1932.

Štev. 22.

Vprašanje kuluka

V zadnjem času se intenzivno razpravlja o vprašanju kuluka. Pri tem se pa preveč pušča iz vidika, kaj je pravzaprav predpogoj kuluka, odnosno v katerem primeru se mora kuluk brezpogojno pobirati.

Ljudsko delo se mora po § 37 zakona o samoupravnih cestah porabljati za gradnjo in vzdrževanje samoupravnih cest, kolikor ne bi mogla izvršiti teh poslov samoupravna telesa iz svojih denarnih sredstev. Že s tem je dobil kuluk de facto značaj fakultativnega bremena, ker se sme uveljaviti samo v toliko, kolikor se ne more nadomestiti z drugimi sredstvi. Iz tega razloga je bilo pobiranje kuluka za nazaj dejansko nepravilno, ker so tako banovina, kakor okrajni cestni odbori in občine pokrile vse stroške za gradnjo in vzdrževanje cest z dokladami na neposredne davke, odnosno z drugimi dajatvami.

Pa tudi za naprej ni kuluk neizogibno sredstvo za gradnjo in vzdrževanje samoupravnih cest. Zakon o samoupravnih cestah odreja v § 67, da se določa zaradi izgradnje najpotrebnejših cest v banovinah, ki jim v veliki meri nedostaja javnih cest, minister za gradbe, ko je zaslusal bansko upravo, program dela za največ pet let v naprej in odredi, katera dela iz tega programa naj se izvrše v poedinih letih. Sedaj se pobira kuluk pri nas že dalj časa, vendar pa ni naši javnosti še ničesar znanega o kakem delovnem programu, odnosno katera dela so tako nujna, da se morajo brezpogojno izvršiti, če ne drugače pa z ljudskim delom. Dokler ni določen delovni program, se ljudsko delo odnosno odkupnina v obče ne more odrediti, kajti isti paragraf takoj v drugem odstavku navaja: Če bi se dela, določena za poedina leta, ne izvršila brez tehtnih razlogov, se odredi, da se izvrše ta dela v nastopnem letu z uporabo ljudskega dela. To določilo je do dela v skladu z določilom § 37 navedenega zakona in jasno kaže, da je kuluk po svojem prvotnem namenu samo fakultativna dajatev, ki se uporabi le, če se ne more nadomestiti z drugimi dajatvami.

Kuluk v naši javnosti nima simpatij. To je tudi razumljivo, saj spada po svojem ustroju v davno preživelo dobo naturalnega gospodarstva. Naša javnost je vsled tega prizadevanje po odpravi kuluka toplo pozdravila in nestrpnost pričakuje, s kakim uspehom se bo predmetna akcija zaključila. Navzlic temu pa dobivamo od raznih strani vprašanja, na kakšni bazi se preračunava dajatev v odstotkih neposrednega davka, ki naj nadomesti odškodnino za ljudsko delo.

Ta odškodnina je odvisna od toliko okolnosti, da se je brez baze, katero predvideva zakon, to je brez delovnega programa, ne more niti približno pravilno oceniti. Saj se je delovni program najbrže tudi sestavil, toda javnosti ni o njem ničesar znanega tako, da si je glede obsega del, ki se morajo brezpogojno izvršiti, do dela na nejasnem, da bi imela ob priliki, ko gre za vprašanje, ali naj se kuluk odpravi, pravico, zvedeti, katera dela se morajo po delovnem programu brezpogojno izvesti in koliko znaša njihov proračun. Šele potem, ko so znani ti podatki, se more še le presoditi, ali in v koliko se more kuluk, ki naj krije stroške delovnega programa nadomestiti z drugimi dajatvami in v katerem obsegu. Dokler ni ugotovljeno, koliko znašajo stroški za dela, ki se po delovnem programu morajo izvršiti, se tudi ne more določiti, koliko naj znaša kuluk, odnosno, s koliko enotami naj se pobere. V akciji proti kuluku do zdaj nimamo čistih računov. Znano nam ni, ali imajo oni prav, ki pravijo, da se more kuluk na-

domestiti s 15% ali oni, ki trdijo, da je ta odstotek z ozirom na žrtve, katere doprinašajo davkoplačevalci za vzdrževanje samoupravnih cest v rednih proračunih, vsekakor previsok.

Z ozirom na določila zakona o samoupravnih cestah, ki kvalificirajo odškodnino za ljudsko delo za subsidiarno dajatev, ki se uveljavi samo, če samo-

uprava ne more kriti stroškov za vzdrževanje cest iz drugih denarnih sredstev, pričakuje naša javnost, predvsem naše gospodarstvo, kateremu je breme v prvi vrsti odmerjeno, več jasnosti, ali in v koliko so pogoji za uveljavljenje kuluka spričo značaja te dajatve pri nas sploh podani.

Clara pacta — boni amici.

Konferenca za zaščito domače železarske industrije

Pod predsedstvom pomočnika ministra za trgovino g. Ivana Mohoriča se je vršila danes v ministrstvu za trgovino in industrijo konferenca zastopnikov železarske industrije. Med drugimi so bili navzoči tudi zastopniki Kranjske industrijske družbe z Jesenic, železarn v Štorah, tovarne kos v Slovenjgradcu, Štajerske industrijske družbe v Zrečah, jeklarne v Guštanju, Strojnih tovarn in livarn v Ljubljani in Ahačičeve tovarne kos v Trzinu. Konferenca se je bavila predvsem s praktičnim izvajanjem ugodnosti, izvirajočih iz 6. točke, 15. poglavja carinske tarife, ki omogoča carine prost uvoz materiala in polfabrikatov za izdelovanje in popravilanje strojev, kotlov, železnih konstrukcij, vagonov, ladij itd. v naših podjetjih. Ker se ne da generalno določiti, za kakšne fabrikate naj se dovoli carine prost uvoz, je konferenca sklenila, da se osnuje pri Centrali industrijskih korporacij v Beogradu poseben 5članski odbor, v katerem bosta dva zastopnika producentov železa, dva zastopnika industrije

za predelavo železa in eden nevtalec kot predsednik. Ta komisija bo dajala v vsakem konkretnem vprašanju svoje mnenje ministrstvu za trgovino in industrijo, ali naj se dovoli carine prost uvoz ali ne.

Pri tej priliki je bilo tudi načeto vprašanje revizije carinske tarife za železo in železne izdelke, ker se pojavlja v zadnjem času pri gotovih predmetih velika neskladnost med carinskimi zaščitami za polfabrikate in med izgotovljenimi izdelki. Konferenca je sprejela resolucijo, ki poudarja, naj se v bodoče inozemskim družbam, ki se jim poverijo razna javna dela, ne dajejo več ugodnosti carine prostega uvoza vsega materiala, ki ga potrebujejo pri teh delih. Konferenca se bo nadaljevala čez štirinajst dni. Med tem časom naj se zberejo podatki o vseh vrstah predmetov, ki se ne izdelujejo v državi in tudi ugotovi, v kakšnih primerih naj se tudi za blago, ki se izdeluje doma, kljub temu dovoli carine prost uvoz.

Mešanje moke

Privilegirana delniška družba za izvoz deželnih pridelkov pojasnjuje: Gotovi mlini na merico nimajo priprave za avtomatsko mešanje moke, ampak, prestrezajo moko iz vsake cevi posebej. Potem jo mešajo z rokami, kar daje povod za sumnjo, da kmetovalci ne dobe prave enotne moke. Tako manipuliranje je mlinom na merico po zakonu zabranjeno. Radi tega morajo ti mlini urediti mešanje moke tako, da izlive navedenih cevi napeljejo v eno cev iz lesa ali pločevine. Moka iz vseh cevi mora biti potom enega izlivka napeljana v napravo za mešanje moke, bodisi z avtomatskim mešanjem ali z mešanjem potom polža, vstavljenega v cev ali pa z ustreznim nagibom cevi same. Kjer ni avtomatske naprave za mešanje moke, se mora na enem kraju postaviti zaboj, v katerega je napeljana vsa moka po eni cevi. V zaboju se mora moka mešati še z lopato, ako je to potrebno. Vsa moka se mora stekati na eno stran in otrobi na drugo stran.

Kuluk in nove hiše

Na razna vprašanja, ali in v koliko so lastniki novih hiš, ki uživajo ugodnosti v davčnem oziru, zavezani plačevanju kuluka, je minister za gradbe z razpisom z dne 2. feb. 1932 br. 2602 pojasnil, da se mora z ozirom na jasen predpis § 40 zakona o nedržavnih cestah določiti izmera kuluka pri lastnikih navedenih hiš po davku, katerega dejansko plačajo, ako oblastvom, ki predpisujejo kuluk z veljavnimi listinami dokažejo, da jim je bila v resnici priznana davčna ugodnost po čl. 37 II. zakona o neposrednih davkih.

XII. LJUBLJANSKI VELESEJEM

Avtomobilske tvrdke na letošnjem XII. ljubljanskem mednarodnem velesejmu od 4. do 13. junija. Bureau Permanent International des Constructeurs d'Automobiles v Parizu je na svoji seji dne 10. februarja t. l. odobril, da se zamorejo tvornice avtomobilov udeležiti kot razstavljalci letošnjega spomladanskega velesejma v Ljubljani, kakor tudi jesenske velesejske prireditve »Ljubljana v jeseni«, ki se bo vršila od 3. do 12. septembra t. l.

NOVA DOLOČITEV NAKLADALNIH ROKOV

Z odlokom generalne direkcije državnih železnic se določijo novi roki za natovarjanje, ki stopijo v veljavo 1. marca t. l. Tako so določeni roki za natovarjanje živih živali a) za perutnino, čebele in žive ribe 4 ure, b) za ostalo živino 2 uri in za natovarjanje vsega ostalega blaga 24 ur.

* * *

REKORDNA PRODUKCIJA VINA V ALGERIJI

Algerija je med najbolj vinorodnimi deželami sveta. Ni še dolgo, ko je producirala na leto ca 4 milijone hektolitrov vina, torej približno toliko kot ga producira Jugoslavija. V zadnjih letih je pa produkcija rapidno rasla; leta 1929 je bilo produciranih 12.830.000 hl vina, leta 1930 13.600.000, lani pa 15.857.000 hl. S to produkcijo je stopila Algerija na četrto mesto dežel, ki vino producira; pred njo so Francija, Italija in Španija. Na čelu produkcije je okraj Oran s 7.833.000 hl proti 6.618.000 hl v letu 1930.

* * *

ODMEV HOOVERSKÉ HAUSSE NA EVROPSKIH BORZAH

V svetovnoborzni kupčiji je bil teden od 6. do 13. febr. v znamenju slabosti. Hooverova hausse v New Yorku je pa vplivala proti koncu tedna na evropske borze, zlasti na Pariz, Bruselj in Amsterdam, dočim so kazali drugi evropski efektivni trgi le malo ojačenja. Iz borznih indeksov spodaj navedenih desetih efektivnih borz izračunjeni mednarodni borzni indeks se je od rekordne globine v pričetku leta dvignil skupno za 9% na 44,5%, pri čemer je indeks leta 1927 enak 100.

Konec 1927 = 100	Zač. 1929	2. 1. 1932	31. 1. do 6. 2. do 1932	6. 2. 1932	13. 2. 1932
London	102.6	35.1	37.1	36.6	
Pariz	156.8	47.8	60.0	62.3	
Bruselj	133.8	31.0	32.3	32.9	
Amsterdam	104.5	26.5	27.7	28.4	
Stockholm	109.5	26.1	32.4	32.7	
Zürich	101.0	38.8	44.6	44.3	
Dunaj	91.4	41.6	41.6	41.4	
Praga	108.3	55.6	57.4	57.0	
Milan	124.0	60.2	62.2	61.4	
New York	137.3	44.6	42.1	48.2	

Fr. Zelenik.

Nedostatki v trgovini

Pred svetovno vojno smo bili vsi mnenja in prepričanja, da bi brez kredita ne mogla obstojati trgovina in bi trgovsko poslovanje moralo nehati. Prišla je potem svetovna vojna in njena prva žrtev je bila trgovski kredit. Na mah ni nihče več kreditiral, vse se je moralo takoj plačati. Prvi hip je res nastal zastoj v trgovini, potem pa je postalo trgovanje nadvse živahno in pozneje so se vrinili nešteti nepoklicani v trgovske vrste in začeli z živahnim veriženjem in navijanjem cen, kar je bilo v veliko škodo slovesa redne trgovine.

Tudi po vojni je šlo dalj časa brez kredita. Polagoma pa se je začelo dajati ne samo odjemalcem na debelo ampak tudi nadrobnim odjemalcem. Predvojna bolezen se je zopet pojavila in danes tičimo globoko v kreditiranju, kar povzroča nedogljiv škodo ne samo nadrobni trgovini ampak trgovini sploh. Od odjemalcev posebnost danes ni mogoče dobiti denarja. Posebno odjemalci nadrobne trgovine so hudo zadolženi pri trgovcih, zelo veliko jih je brezposelnih, veliko se jih pa izgovarja na krizo, pa je danes zelo težko kaj izterjati. Posledica tega je, da tudi nadrobni trgovec ne more v redu plačevati svojim dobaviteljem, kakor grosistu tako tovarnarju. Ta zopet ne moreta redno poslovati, ako se ne poslužujeta izredno drugega kredita pri bankah itd. Nastajajo tožbe, ružežni, množe se insolvence in konkurzi. Hiraajo in propadajo trgovine radi pomanjkanja gotovine, ker imajo skoraj vse v knjigah, t. j. pri ljudeh.

Večkrat slišimo mnenje, da se s prodajanjem za gotovino manje zasluži kot pri kreditiranju. Tako mnenje je popolnoma napačno, ker večji dobiček je le navidezen. Nič ni bolj neumestnega, kot je zabijanje premoženja z navidezno večjim dobičkom v terjatve, od katerih potem velikega dela ni mogoče izterjati. Ako odračunamo izgube na kreditiranih terjativah od dobička na papirju, vidimo, da večjega dobička nikjer ni. Boljše je in veliko bolj pametno, da se prodaja z manjšim dobičkom za gotov denar, pa je trgovec res gospodar svojega premoženja, ne pa drugi. Kdor prodaja za gotovino, lahko dokaj cenejše prodaja, ker mu ni treba vračunavati v cene izgub pri odjemalcih.

Razupavanje povečuje potrebo kredita ne samo pri dobaviteljih ampak tudi pri bankah. Kdor je navezan na bančni kredit, nam lahko pove, kako drag je bančni denar. Plačevala se je neverjetno visoka obrestna mera in še danes se mora plačati za bančni denar tudi do 14%. Navidezno računajo le po 8% ali potem pridejo provizije in drugo, da se plača vsega skupaj 12 do 14%.

Ako vpoštevamo, da se dobi za vloge 5 do 6%, tedaj plačujejo posojiljemalci preveč. V sedanjem hudo skrčenem trgovskem prometu trgovina in industrija stržita komaj za obresti.

Od odjemalcev ni dobiti niti računskih zneskov, še manj je mogoče izterjati obresti.

Z neko posebno lahkoto, da ne rečem lahkomišelnostjo, se danes kreditira. Tega nedostatika pa ne smemo očitati samo trgovcu na drobno, ampak tudi trgovini na debelo. Navedem naj le nekaj iz prakse. Trgovec, kateri ima svojih sredstev le 80.000 dobi na upanje preko poldruga milijona. Ali nadrobni trgovec z živili dobiva mlevske izdelke kar pol leta in še dalje na upanje, ne da bi plačal kak račun. Vsak mesec vzeto moko je pa sproti prodal.

Trgovina na debelo s tako zaupljivim kreditiranjem škoduje sama sebi in zapeljuje trgovca na drobno, da sam lažje daje na upanje svojim nadrobnim odjemalcem. Ti se zadolžujejo pri svojem

Naročajte in širite »Trgovski list«!

trgovcu, žive preko svojih razmer, lahkomišelnije porabljajo svoje težko zaslužene in navadno skromne prejemke in živijo v resnici na troške trgovca. Nadrobna trgovina izgublja zelo veliko pri svojih odjemalcih. Sam sem se prepričal pri nadrobnih trgovcih, da imajo pri stranki po več tisoč dinarjev, čeravno ne more takemu dolžniku ničesar vzeti, ker nima drugega kot revščino.

Nujna potreba je nastala, da se napravi red v razupavanju.

Razupavanje se mora spraviti v pametne in pravilne meje. Omejiti se mora na vsak način dajanje na upanje, da se zmanjša potreba predragega bančnega kredita naše trgovine in industrije. Obrestno mero moremo potlačiti le z manjšo porabo bančnega kredita. Ni v redu in ni pravilno, da dela trgovec danes le za najemnine in bančne obresti.

Ogromne izgube pri odjemalcih bi se omejile le s skrcenjem razupavanja. S prodajanjem za gotov novc bi mogli znižati cene blagu in denarju.

Omejitev kreditiranja bi izločila manjše ali večje število trgovin, katerih je itak preveč. Zmanjšalo bi se gotovo tudi število bank, katerih je istotako preveč.

Posameznik ne bi ničesar dosegel, so in zahteve glede davkov; o nedostatkih organizacij je, da posežejo vmes in spravijo kreditiranje v pravilne meje.

Na vsakem zborovanju slišimo tožbe in zahteve glede davkov, o nedostatkih v trgovini, katerih je trgovina sama kriva in katere tudi lahko sama odpravi brez sodelovanja merodajnih faktojev, pa ni govora. Za odpravo različnih nedostatkov ni potreba državnih oblast, te moremo pobijati mi sami.

Temeljiti in strog zakon o bankah v Češkoslovaški

Novi češkoslovaški zakon o bankah je bil po večmesečnih razpravah dokončan in je sedaj predložen parlamentu. Ta zakon predstavlja obširno noveliranje bančnih zakonov iz leta 1924 in vsebuje v glavnem sledeča nova določila:

Velik del 50 strani obsegajočega osnutka je posvečen

zaščiti vlagatelj.

Dolžnosti vodstva (upravnega sveta in ravnateljstva) so točno določene, pri čemer je novo to, da se mora izdelati poslovnik banke kot take in poslovnik nadzornega odbora. Zelo obširne so določbe o poedinskem in solidarnem jamstvu bančnih organov za varnost vlog. Bančni organi so dalje dolžni, da naknadijo odškodnino pri škodah, ki so nastale iz pogoškov proti dolžnostim in statutom, kaznovani so tudi strogo za vse prestopke proti zapovedim in prepovedim. Na novo in to zelo temeljito, je določeno jamstvo vodstva: Vsak član vodstva zavoda, ki jemlje vloge na vložne knjižice, in vodstvu neposredno podrejeni vodilni uradnik jamčijo za te vloge v višini ¼ odstotka v statutu izkazanega kapitala, vendar najmanj z zneskom 50.000 Kč.

Jamstvo ne ugasne z izstopom iz vodstva ali iz službe v banki. Člani vodstva so še nadalje dolžni upravljati premoženje banke z verno rednega trgovca kakor tudi molčati o vseh razmerah njihove službe. Dolžnost molčanja veže ravno tako vse nastavljenice banke.

Člani vodstva, kakor tudi vsi vodilni in ostali uradniki, ne smejo imeti kakega posranskega opravila, tudi ne smejo imeti

več kot deset upravnih ali nadzornih mest pri drugih podjetjih. Odpovedni rok za službeno razmerje direktorjev znaša 3 mesece, ako ni dogovorjen krajši rok.

Osebe, ki so upravni ali nadzorni organi drugih podjetij, ne smejo sprejeti od teh zavodov nobenih tanih, taki dohodki gredo v blagajno banke.

Kršitev novih strogih predpisov se kaznuje s težkimi kazni. Kdor neupravičeno izda vložno knjižico, se kaznuje z globo 25.000 Kč. Kdor namenoma moti, otežkuje ali celo onemogoči revizijo se kaznuje z zaporom 14 dni ali s kaznijo 10.000 Kč. Kdor kot član upravnega sveta zavoda vzbudi vero, da je zavod boljši ali slabši, kot dejansko je, se kaznuje z zaporom do enega leta ali pa z denarno kaznijo do 100.000 Kč.

Prepoved dividend.

Banka ne sme uporabiti obratnih dobičkov za izplačilo dividend in tanih toliko časa, dokler ni pokrila vseh izgub. Izplačilo največ štiri odstotne dividende je dopuščeno izjemoma samo z dovoljenjem vlade na predlog finančnega ministra, ki je poprej slišal poročilo o reviziji.

Omejena državna garancija.

Finančni minister se pooblašča, da v slučaju, ako to zahteva javen interes, prevzame subsidiarno državno garancijo za vse vloge, da s tem zaščiti interese trpečih vlagatelj. To garancijo je posebno prevzeti za obveze, ki so nastale iz kreditov, kateri so bili bankam dani iz javnih institutov. Upravičenost vlade za take garancije ugasne 31. decembra 1932.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd.

Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Izvozna carina za svinjske ščetine

Produkcija svinjskih ščetin in svinjskih las je v naši državi dokaj dobro razvita. Ni pa razvita še predelava, kajti v kolikor se ta predmet doma predeluje, je konzum že iz daleka krit. Radi tega imajo posamezne tvrdke v naši državi lahko rečemo, več sto kilogramov svinjskih ščetin in svinjskih las na zaloga. Kot že rečeno, je konzum za ta proizvod v tuzemstvu zelo minimalen in se zaloge vedno bolj in bolj kopičijo. Radi tega je naš narodno gospodarski interes, da pridemo s tem produktom na zunanji trg.

Zanimanje za svinjske ščetine in svinjske lase v Češkoslovaški republiki odnosno v Nemčiji je pa izredno veliko. Vendar ne moremo nič izvažati v te države, kajti izvozna carina za to vrsto blaga znaša v Jugoslaviji 120 zlatih dinarjev za 100 kg, prodajna cena pa je 14 Din z svinjske ščetine odnosno 4 Din za svinjske lase. Ta cena je in odgovarja ceni za ta produkt na svetovnem trgu. Radi previsoke izvozne carine pa žal naše ponudbe v inozemstvu ne morejo tamkajšnjim interesentom konvenirati in je tako nemogoče priti do kake uspešne kupčije. Cene blaga znižati pa tudi ni mogoče, ker so proizvodni stroški previsoki in je gori navedena cena najnižje kalkulirana. Z ozirom na dejstvo, da se je ne dolgo tega ukinila izvozna

carina za ovčjo volno in da so bili za njeno ukinitev merodajni predvsem taki faktorji, ki veljajo tudi za svinjske ščetine in lase, gospodarski krogi upravičeno pričakujejo, da bo ministrstvo financ sigurno uvidelo utemeljenost te zahteve in ukinilo carino na svinjske ščetine in lase, kar bi bilo v veliko korist nas samih, ker se v današnjih težkih časih mora pač izrabiti vsaka prilika, da pridemo na zunanji trg.

Sklepi konference za pospeševanje tujskega prometa

Na inicijativo oddeljenja za tujski promet pri Ministrstvu trgovine in industrije se je pretekli teden vršila v Beogradu konferenca na kateri so bili zastopniki vseh prizadetih organizacij cele države. Vodil je konferenco g. dr. Žižek kot načelnik oddelka za tujski promet pri trgovinskem ministrstvu.

Prva točka dnevnega reda je bilo pretresanje vprašanja, ki je nastalo s tem, da številne države s svojimi deviznimi odredbami ovirajo normalni razvoj tujskega prometa. Po izčrpnem referatu se je razvila debata o tem predmetu ter se končno sestavila posebna komisija, ki bo predložila vladi konkretne predloge.

Kot druga točka dnevnega reda je bilo vprašanje cen po naših hotelih, restavracijah, pensijonih itd. Sklenjeno je bilo, da se naloži vsem interesentom, da prilagodijo svoje cene faktičnemu stanju cen življenjskih potrebščin ter režijskih stroškov. Določen je bil tudi način kako naj se to izvrši.

Posebno pažnjo je posvetila konferenca vprašanju propagande za tujski

POLOVIČNA VOŽNJA ZA LJUBLJANSKI VELESEJEM

S sklepom prometnega ministra se dovoli polovična vožnja obiskovalcem pomladnega velesejma, ki se bo vršil od 4. do 13. junija v Ljubljani. Popust velja za odhod od 1. do 13. junija in za povratek od 4. do 17. junija. Prav tako je dovoljena polovična vožnja tudi obiskovalcem jesenskega velesejma v Ljubljani, ki se bo vršil od 3. do 13. septembra t. l. Za odhod velja popust od 31. avgusta do 12. septembra, za povratek pa od 3. do 16. septembra. Na odhodni postaji kupljeni vozni listek bo veljal tudi za povratek.

Enaka ugodnost velja tudi za zagrebški velesejem.

Ponudbe, poupraševanj

ZA POGLOBITEV TRGOVSKIH STIKOV Z ARGENTINO. Liga de Defensa Comercial e Industrial, Buenos Aires, Entre Rios 1669, ki ima podružnice po vsej Argentini, si je postavila za cilj, da ustvari nove in poglobi že obstoječe poslovne zveze med gospodarskimi krogi Argentine in Jugoslavije. Ustanova je zelo dobro organizirana in nudi po dosedanjih uspehih najboljšo garancijo, da bo mogla biti našim poslovnim krogom od velike koristi. Kdor se zanima za Argentino, bodi kot uvoznik ali izvoznik, se naj obrne pisмено neposredno na gornji naslov. Dopisuje se tudi v našem jeziku.

ALOJZ PUČNIK, komerčni inženjer, PRAGA II., Havlíčkovo Namesti (pisarna na Florenci 25) želi stopiti v stik s tukajšnjimi tvrdkami, ki imajo še jabolka za izvoz na razpolago. Imenovani bi potreboval 10—20 vagonov.

OTTO SCHÖNHOLZER, ZÜRICH - OERLIKON, Ligusterstrasse 15, želi stopiti v stik s tukajšnjimi izvoznimi tvrdkami za seno in slamo itd.

ARMANDO BATTELLINI, Sculpteur, PIETRASANTA-CARRARA želi stopiti v stik s tukajšnjimi kamnoseki.

Iz naših organizacij

Sreski gremij trgovcev v Celju je prejel od kraljev. banske uprave Dravske banovine v Ljubljani razpis dobave živil in drugih potrebščin za l. 1932/33, na kar opozarja svoje člane. Razpisana je pismena ofertalna licitacija za dobavo mesa, mesnih izdelkov ter slanine, mleka in mlečnih izdelkov, kruha, moke, mlevskih izdelkov, specerijskega in kolonijalnega blaga itd. za razne bolnice, hiralnice, dečja zavetišča, umobolnice itd. v Dravski banovini. Licitacija se bo vršila v ponedeljek, dne 14. marca 1932 ob 11. uri dopoldne na upravnih sedežih v Ljubljani, Mariboru in Celju. Podrobni dražbeni in dobavni pogoji in izkazi potrebščin vsakega zavoda so interesentom na vpogled pri upravi zavoda, ki mu hočejo ponuditi dobavo in v pisarni Sreskega gremija trgovcev v Celju.

Po svetu

Carinski dohodki Jugoslavije so padli v mesecih april—december, to je v prvih treh četrtletjih tekočega proračunskega leta, od 1141 na 856 milijonov Din, in sicer vsled manjše uvozne trgovine, povzročene po gospodarski krizi.

Insolvenca v Jugoslaviji je bilo zaznamovanih v lanskem januarju 90, v decembru 173, v letošnjem januarju 158.

O novi tovarni nogavic v Skopju poroča »Vreme«. Kapaciteta popolnoma moderno urejenega podjetja znaša dnevno 2200 parov. Tovarno bodo razširili še z drugimi industrijskimi obrati.

Švicarske banke plačujejo za vloge za tekoči račun sedaj pol odstotka, za vloge na daljši rok pa po dogovoru nekaj več.

Velesejem v Leipzigu, ki se prične 6. marca, bo obiskan od ca. 8000 razstavnikov, od katerih odpade samo na Veliki tehniški in stavbni sejem 1500 do 16000 razstavnikov. Spričo sedanje gospodarske krize so to zelo lepe številke.

Kranjska industrijska družba zvišuje delniško glavnico od 13,5 na 45 milj. Din. Pri nominalu 150 Din znaša emisijski tečaj 240 Din.

V Milanu je bila te dni ustanovljena poljska trgovska zbornica.

Vina v Italiji so pridelali v preteklem letu 33.265.000 hektolitrov proti 36.342.000 hl v letu 1930.

Rusi so se dogovorili z belgijskimi in francoskimi tvrdkami glede večjih dobav niklja in drugih kovin za Rusijo. Dobave se vršijo po večini proti gotovini, le v manjšem obsegu proti kratkoročnim kreditom.

Novi sladkorni zakon v Danski bo, če ga bo parlament sprejel, zvišal ceno sladkorja od 0,29 na 0,32 danske krone. Sicer pa je v Danski vpeljan sedaj sladkorni monopol; štiri danske sladkorne tovarne in rafinerije dobijo izključno pravico za produkcijo in rafiniranje sladkorja. Import surovega in rafiniranega sladkorja bo odselej naprej zavisel od dovoljenja trgovskega ministra.

Trgovska bilanca Nemčije v januarju ni bila več tako visoko aktivna kot v decembru; padla sta uvoz in izvoz, posebno zadnji, kar je direktna posledica vedno novih inozemskih carin.

Insolvenca v Češkoslovaški so v januarju napram decembru ponovno narasle.

Zunanja trgovina Francije izkazuje v januarju 2340 milj. frankov uvoza in 1806 milj. frankov izvoza, kar je za 1445 oziroma 765 milj. frankov manj kot v lanskem januarju.

Trgovina v Perziji je že skoraj vsa poddržavljena, zlasti je ves izvoz in uvoz pod državno kontrolo. Sedaj je prepovedan tudi vsak odhod državljanov iz Perzije, gotovo zato, ker nosijo denar ven.

Investicijski načrt za ogrske državne železnice zagotavlja ogrski industriji delo v znesku letnih 10 milj. pengö skozi 12 let.

Uvozni kontingent za švedsko celulozo namerava določiti Nemčija. Zadevna pogodba obeh držav glede produkcije itd. so se namreč razbila.

Izvoz vina iz Jugoslavije je znašal po podatkih poljedelskega ministrstva v preteklem letu 17.070.000 kg v vrednosti 51 milijonov 800.000 Din.

Danatbanka in Dresdenska banka sta se sedaj končno fuzionirali. Mnogo se je govorilo o tem.

Italijansko-španski kartel živega srebra je postal perfektni; združen je v tvrdki Pickernig v Londonu, ki je v ozkih stikih z londonsko tvrdko Rotschild.

Ford bo prinesel na trg nov 4 cilindrski voz, a šele v treh mesecih, in sicer po izredno nizki ceni. Smo o tem že poročali.

Finančni položaj Grčije, o katerem smo pisali, da je slab, bo proučil Niemayer kot ekspert Angleške banke; te dni je prišel v Atene.

Tudi Trgovska banka v Baselu znižuje dividendo, od 8 na 5 odstotkov, zaradi odpisa treh milijonov švic. frankov.

Nemška vlada hoče s protikuropi nastopiti proti onim državam, ki z uvoznimi prepovedmi, prevelikimi carinskimi zvišanji in s kontingentacijami ovirajo njen izvoz; ta se namreč v zadnjem času relativno in absolutno zelo krči.

Tudi v Rumuniji je prišla devizna zapora na vrsto; prestopki se ostro kaznujejo. Tudi načasne odredbe proti uvozu se misli, v kolikor to dopuščajo trgovske pogodbe.

Gostilničarsko zborovanje v Mariboru

Dne 16. t. m. je zborovala mariborska Gostilničarska obrtna zadruga v hotelu pri »Orlu«. Udeležba članstva je tokrat bila izredno povoljna. Zborovanje, ki je poteklo v najlepšem redu, čeprav je trajalo nepretrgoma skozi štiri ure, je vodil zadrugi načelnik g. Oset. Navzoča sta bila tudi zadrugi nadzornik g. Založnik in ravnatelj Tujsko-prometne zveze g. dr. Geržina. Zadruga je razvijala v prošlem letu zelo lepo in živahno delo in dosegla prav ugodne uspehe za svoje člane. Poročilo obsega vse važnejše dele zadrugnega udejstvovanja, med drugim točilnice lastnega pridelka, katerih je bilo v najbližji mariborski okolici prošlo leto 63. priznanje kala, znižanje cene plinu in električnemu toku, akcijo za znižanje najemnin, pavšalirano takso, poslovanje nabavljajnih zadrug, prirejanje tečajev itd. Poročilo pohvalno omenja razumevanje, ki ga je zadruga našla pri Zbornici TOI in pri banski upravi.

Zadruga šteje 120 obratov, od katerih vodijo 67 obratov ženske osebe. Od teh obratov je 103 gostilniških, 14 kavarn, 2 mešana, 3 hoteli in 2 žganjarni. Konsumiralo se je v prošlem letu v Mariboru 13.530-81 hl vina (napram prejšnjemu letu 13.632-24 hl več), 6.965-93 hl piva (1.728— hl manj), 241-57 hl žganja (2-59 hl več) ali v celoti 360-13 hl alkohola manj kakor 1930.

Zadruga izkazuje Din 66.003-75 premo-

ženja in je odobrila proračun z vsoto potrebščin Din 36.647-93, ki se krijejo z naklado po 1 Din za iztočeni liter vina ali piva.

Občni zbor je ponovno izrekel prisrčno zahvalo zadrugi funkcionarjem za vzorno vodstvo zadrugnih poslov. Vsled odstopa člana g. Emeršiča je občni zbor soglasno izvolil v načelstvo znanega gospodarskega delavca g. Valjaka. V namestništvo so se izvolili istotako soglasno gg. Horvat Alojz, Lipovšek Anton, Resnik Ana in Rosenberger Vilma.

Med slučajnostimi je zbor sklenil med drugim:

1. darovati iz zadrugnih sredstev za smučarsko prireditve 20. in 21. t. m. primerno častno darilo in za pomožno akcijo mestne občine vsoto 1000 Din;
2. intervenirati pri mestni občini, da se poostri kontrola utihotapljanja nezatršarinjenega vina in poceni električni tok;
3. staviti primerne predloge za spremembo učnega načrta v gostilničarskih nadaljevalnih šolah in odpravo predmetov, ki so za stroko brez važnosti;
4. obnoviti v okviru zveze posredovalnico dela;
5. prirediti mesečne sestanke zadrugnih članov radi podrobnih informacij o vseh važnejših tekočih zadevah;
6. posredovati pri poštni in finančni direkciji radi poenostavljenja plačila trošarine.

Industrijska kriza Rumunije

Smo že enkrat pisali o tem in tudi o nameri vlade, naj se vsa nepotrebna in konkurence nezmožna industrija opusti. Sedaj izjavlja senator Mircea, generalni direktor glavne zveze rumunske industrije, o tem vprašanju sledeče:

Težki položaj, v katerem se nahaja rumunska industrija, je deloma posledica vzrokov, ki temeljijo v svetovni krizi; proti temu pojavu je Rumunija brez moči in njena industrija more gledati le na to, da se prilagodi v vsakratne razmere izogne pritisku. Drugače je treba presojati probleme interne narave. Tu stoji kreditno vprašanje na prvem mestu. Od izbruha svetovne krize zaupanja niso dovoljevala rumunske banke nobenih novih kreditov več; morale so obratno gledati še na to, da so svoje terjatve mobilizirale. Likvidna glavnica industrije, iz katere se morejo vršiti odplačila, je bila investiranja v blagu. Podjetja bi se bila morala torej svojih zalog znebiti, če so hotela vrniti kredite. V Rumuniji je pa to nemogoče, in ne moreš vsled pomanjkanja denarja v trgovini prodati blago proti gotovini niti pri zelo znižanih cenah. Izhod bi se našel, če bi nova banka pri mehičnih podpisih drugače postopala, ali pa, če bi se emitirale obligacije. Ker je v Rumuniji težaviranih več milijard lejev, bi se morala pokazati malim kapitalistom prava pot.

Druga želja industrije gre za tem, da dobi večja državna dela in naročila. Jaz — Mircea — sem odločen pristaš misli, da se more s pogonom zopet spraviti v tek sedaj popolnoma zastali produkcijski proces.

Eno najtežjih vprašanj je po mojem mnenju prilagoditev interesov lastne industrije potrebam trgovske politike. Veliki cilj je pospeševanje mednarodne razdelitve dela. Ta razdelitev pa ne sme temeljiti edino na že obstoječih razmerah, temveč mora računati z naravnimi možnostmi. Rumunija se mora previdno pripraviti na eventualno znižanje carin. Mislim pa, da ni več daleč čas, ko se bodo naše zdrave industrijske panoge, torej tiste, ki jih hočemo podpirati, zadosti okrepile, da nam ne bo treba poseči po carinski zaščiti.

Gomišček G.

Personalna seja!

Razpoloženje, v katerem se nahaja človek zjutraj, je merodajno skozi cel dan za uspeh ali neuspeh dela.

Kakor v mnogih drugih trgovinah, tako je tudi v neki dunajski modni hiši, pred začetkom vsakodnevnih prodaje kratka personalna seja. Čim se odpre trgovina, pokliče šef vse nastavitelce, tudi slugo, zavijalca, praktikanta itd. na kratek pogovor.

Šef izkoristi ta pogovor v to, da spravi svoje nastavitelce v dobro razpoloženje za delo in da jim da dobre nasvete za čim uspešnejšo prodajo. Ta pogovor je približno tele vsebine: »Splošno tožijo trgovci o slabih kupcih in da morajo število svojih nameščenecv zmanjšati. Kljub temu pa uspeva naša trgovina sedaj še dobro, to pa zaradi tega, ker delamo skrbno in ker strežemo našim strankam prijazno, ljubezno in s potrpljenjem. Ne smemo pa pozabiti, da bomo zavarovali našo eksistenco le s tem, da zadovoljimo naše odjemalce in stremimo, da prodamo istim le toliko blaga, kolikor so zmožni plačati. Če je katera od odjemalk še tako muhasta in Vas sekira, ne izgubite potrpljenja, bodite prijazni in postrežljivi ter pomislite, da živite tudi od te stranke. Ne pozabiti nikoli ponuditi kupcu vedno najboljše kvaliteto, ki jo imam na zalogi. Tudi danes se ne zadovoljite s tem, da prodate najcenejšo robo, ampak objasnite vsem odjemalcem prednosti našega boljšega kvalitetnega blaga. Če je nakup zaključen, potem pomislite prosim Vas, kaj bi mogli stranki še ponuditi.

Imamo še iz prejšnje sezije množino zaostalih predmetov, kakor na pr. —, prosim Vas ponudite to vsaki stranki. Mi se moramo tega blaga rešiti. Predvčerašnjim smo dobili nove jesenske modele, ne pozabite teh novosti pokazati vsem strankam.

Poleg zavijalne mize smo uredili kotiček za priložnostne nakupe. Naši marljivci gospodični pri zavijalni mizi ne smeta pozabiti od danes naprej vprašati stranke, ki ogledujejo predmete v kotičku za priložnostne nakupe: »Ali želite morda, da Vam zavijem katerega izmed okazijskih predmetov, ti so samo danes tako poceni!« V slučaju, da ne morete stranke sami z vsem postreči, pokličite mene. Ne pustite nikogar, da odide nezadovoljen. Prosim Vas torej, bodite tudi danes hitri, prodajajte z veseljem! Mi želimo dokazati, da dosežemo kljub gospodarski krizi lep promet. — Vsebine personalne seje so naravno vsakokrat drugačne, samo namen je vedno isti: doseči veselo razpoloženje za delo.

Potem sledi razgovor, pri katerem mora vsak nastavljenec povedati svoje mnenje in pobude v tej ali oni stvari, ki se tiče prodaje.

Brezobzirni upniki in solidni dolžniki

Hude posledice današnje gospodarske krize pač težko občutijo vsi sloji brez razlike, pa naj bo to trgovec, obrtnik, industrialec ali poljedelec. Izgleda pa, da kriza še ni dosegla svojega vrhunca, kajti kupna moč konsumentov še vedno pada in produktivnost se zmanjšuje. Pod takimi pogoji je gotovo, da so se pojavili številni problemi, pred katerimi stoji danes človeštvo, ne da bi jih moglo rešiti; glavni pač je, kako najti izhod iz te težke situacije. Vsi strokovnjaki so si skoro edini v tem, da je predpogoj pri reševanju krize mednarodna solidarnost in sodelovanje med poedinci ter skupinami. Žalibog pa se opaža — piše »Trgovinski glasnik« — da baš ta manjka tako pri državah kakor tudi pri poedincih in posameznih grupah. Ta pojav se opaža tudi v naši državi, ko stoji na eni strani brezobzirni upniki in solidni dolžniki na drugi strani.

Dogaja se namreč v zadnjem času, da gotove industrijske in trgovske firme — zlasti iz inozemstva hočejo da dolžniki za vsako ceno zadostijo svojim obveznostim točno ob določenih rokih. — Treba je takoj poudariti, da mora vsakdo popolnoma zadostiti svojim obvezam, ker le na ta način gre lahko gospodarsko življenje mirno svojo pot brez vsakih pretresljajev. Vedeti pa je treba, da je gospodarstvo danes že spravljeno iz ravnotežja in to brez naše volje. Potrebno je zato, da vsak žrtvuje po svoji moči, da se to ravnotežje zopet vzpostavi.

Priznati je sicer treba, da je danes veliko število takih dolžnikov, ki hočejo današnjo situacijo izkoristiti in kovati svoj lasten dobiček. Poleg teh nesolidnih dolžnikov, pa je veliko število takih, ki bi svojim obvezam radi zadostili pravočasno, kar jim je pa, dasi imajo imovinsko možnost, nemogoče, ker so njih krediti postali nelikvidni. Blago imajo, katerega pa ne morejo prodati, imajo vrednostne papirje, pa jih ne morejo lombardirati itd. Gotovo je, da taki dolžniki zaslužijo čim večjo obzirnost in toleranco.

Kakor piše nadalje omenjeni list, beograjski trgovci dobro uvidevajo položaj ter posvečajo solidnim dolžnikom skrb ter ne zahtevajo od njih nekaj, česar vsled sile razmer niso v stanu storiti; taka uvidevnost zmanjka pri mnogih poslovnih ljudeh, zlasti pri inozemskih trgovcih in družbah. Zlasti ti poslednji so v izterjevanju kaj brezobzirni in se niti ne zavedajo, da žive na račun naših ljudi ter da ima država od njih le malenkostne koristi. Na eni strani smo mi z našo veliko toleranco omogočili nemoten razvoj tujega kapitala pri nas, na drugi strani pa nam on ne nudi najmanjše obzirnosti.

Poudarjamo vse to, da opozorimo javnost na tak nepravilen postopek napram solidnim dolžnikom ter da opozorimo državne oblasti, da vodijo pri naši gospodarski politiki račun tudi glede teh ugotovitev.

Ljubljanska borza

Tečaj 18. februarja 1932.	Povpr. ševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 100 h. gold.	2272-33	2283-69
Berlin 100 M	1331-68	1342-48
Bruselj 100 belg	783-19	787-13
Budimpešta 100 pengö	—	—
Curih 100 fr.	1096-15	1101-65
London 1 funt	193-37	194-97
Newyork 100 dol., kabel	—	—
Newyork 100 dolarjev	5590-23	5618-49
Pariz 100 fr.	221-33	222-45
Praga 100 kron	166-32	167-18
Stockholm 100 šved. kr	—	—
Trst 100 lir	291-65	294-05

DRAŽBA KOŽ DIVJADI V LJUBLJANI

XIV. dražba kož divjadi se vrši dne 21. marca t. l. na ljubljanskem velesejmu. To bo zadnja dražba v tekočem letu in je najjavljeno že mnogo inozemskih kupcev, med drugimi tudi iz Švice in Švedske. Dražba bo dosegla tem boljši uspeh, čimveč blaga bo na razpolago. Vsakdo, ki ima kože še na razpolago, naj jih pošlje takoj ali najpozneje do 15. marca na naslov »Divja koža«, Ljubljana - velesejem.

Veletrgovina

A. Šarabon

v Ljubljani

priporoča

Specerijsko blago
več vrst žganja, moko
ter deželne pridelke —
kakor tudi raznovrstno
rudninsko vodo

Lastna pražarna za
kavo in mlin za dišave
z električnim obratom

c i e l o n 26-66

Dobava-prodaja

Dobave. Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 25. februarja t. l. ponudbe glede dobave 25 plošč črne pločevine, 500 komadov stekel za bencinske varnostne jamske svetiljke, 200 kg železne žice, 100 kg vijakov z maticami in 100 komadov stauferjevih mazalic. — Dne 15. marca t. l. se bo vršila pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu ofertna licitacija glede dobave grafikov in voznihi redov. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 24. februarja in 3. marca t. l. se bosta vršili pri odseku za nabave Ministrstva saobračaja v Beogradu ofertni licitaciji glede dobave žice. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem odseku.)

Dobave. Direkcija državne železarne Vreš sprejema do 24. februarja t. l. ponudbe glede dobave železa. — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 25. februarja t. l. ponudbe glede dobave 50 kg šivalnih jermenov in 1000 komadov hrastovih pragov. — Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 3. marca t. l. ponudbe glede dobave 20.400 kg moke. — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 10. marca t. l. ponudbe glede dobave usnatih jermen. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 24. marca t. l. se bo vršila pri Tehničnem oddelku pri sreskem načelstvu v Gospiču ofertalna licitacija glede dobave cevi in vodovodnih armatur. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, načrt, predračun in pogoji pa pri istem oddelku.) — Vršile se bodo naslednje ustmene licitacije glede dobave mesa za čas od 1. aprila do 30. septembra 1932; dne 23. februarja pri Komandi petrinjskega vojnega okruha v Petrinji; dne 25. februarja pri Komandi mesta v Sisku in pri Komandi otočakeškega vojnega okruha v Otočacu; dne 27. februarja pri Komandi mesta v Bihaču; dne 29. februarja pri Komandi mesta v Gospiču in pri Komandi Vrbaske divizijske oblasti v Banjaluki. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenih komandah.)

Padanje cen na svetovnih kovinskih trgih

Na svetovnem kovinskem trgu se je po kratkem zastoju v pričetku leta tendenca na novo oslabilila. In sicer velja to v prvi vrsti za baker in cink, manj za svinco, do čim so se trgi cina prav dobro držali in so vsako padanje cen takoj popravili. Prodaja je bila vobče majhna. Mednarodni konsum je bil v pričakovanju nadaljnjega padanja cen, zlasti v bakru, zelo oprezen. Reparacijska in druga vprašanja še niso prav nič rešena, in se zato ne smemo čuditi, da je padlo veselje do nakupa zopet enkrat skoraj na ničlo in da je trgovina v sseh njenih pozicijah skrajno oprezna. Skerčiveni proces v porabi kovinskih surovin in polfabrikatov se je splošno nadalje poostiril, k čemur so nemalo pripomogle tudi carinsko- in deviznopolitične

Nov poklic

za dame in gospode z vpeljavo strojnega pletarstva v hiši. **Zajamčen zaslužek ca. 1500 Din mesečno,** ker prevzamemo izgotovljeno blago, plačamo zaslužek za pletenje in dostavimo v izdelavo prejo. Pišite še danes po brezplačne prospekte na **Domača Pletarska industrija, št. 65, Josip Kališ, Maribor, Trubarjeva 6.**

omejitvene odredbe posameznih držav. To nazadovanje zaposlenosti v mednarodni predelovalni industriji ni ostalo omejeno na Evre; tudi Zedinjene države so bile to pot izredno prizadete od konjunkturalne baisse v avtomobilni in električni industriji ter v industriji kablov, in moremo zato le predobro razumeti prizadevanje Amerike v borbi proti kreditni deflaciji. Na vse trge teži preveliko oblikovanje zaloga. Za aktivno politiko zalaganja je prav sedanjí čas slabo izbran. Preosnova kartelov glede njih politike v vprašanju s previsokimi nabavnimi stroški delujočih obratov se zato ne bo dala izogniti, če naj se sploh doseže izenačenje med ponudbo in povpraševanjem.

Gibanje cen v New Yorku je razvidno iz sledečega pregleda (loco New York, cents za funt):

Datum	Elektrolitni baker	Cin	Svinec	Cink
4. april 1929	24—	48-25	7-50	6-75
6. decemb. 1930	11-50	25-56	5-10	4-10
5. marec 1931	10-50	27-25	4-60	4-05
31. decemb. 1931	7-25	21-70	3-75	3-12
11. februar 1932	6—	21-75	3-75	2-80

Taktika bakrenega kartela od prve januarjeve polovice dalje se zato ni mogla uveljaviti, ker je bil kartel cene prej poglavlje umetno kvišku. Pod vplivom nizkih ponudb outsiderjev, slabega razpoloženja v Ameriki in zopetnega nasprotstva med produkcijo in konsumom so se morale cene na novo znižati, in smo poročali že na drugem mestu, da je zasebna nakupna cena v Ameriki padla že globoko pod 6 cents. Ker so v Ameriki mesečno priobčevanje produkcijskih in založnih statistik od lanskega oktobra dalje ustavili, se pozicija bakra pogosto še bolj slabo ocenjuje kot v resnici je. Zopetno poročanje številke je torej v interesu bakrenih producentov samih.

Položaj cinovih trgov je bil odpornejši, k čemur so poleg opetovanih intervencij pripomogli zmanjšani dovozi iz Malajskih držav. Konsumenti so pokupili le neznatne množine. Nedavno od belopločevinske in avtomobilne industrije naznanjena živahnost zaposlenosti se bo na trgu cina šele uveljavila, ker je za to potreben gotov čas.

Slabši trg svinca so bili posledica poslabšanega statističnega položaja — v Zedinjenih državah na primer so narasle zaloge v preteklem letu od 47.000 na 151.000 ton — in slabega konsuma. Oporna politika svinčne zveze je bila prekrižana po spodbujanju cen od strani producentov, ne da bi bili konsumenti zato kaj več kupili.

Pod vplivom razočarajočega povpraševanja so ameriške notacije cinka padale od tedna do tedna in so dosegle novo globinsko točko. Produkcija je bila v zadnjem času sicer močno skróčena in tudi gibanje zalaganja se je v splošnem ustavilo, a slabe razmere trajajo naprej. Zadostno je ta položaj razložen po slabem veselju do nakupa v Ameriki in po izredno neugodnem položaju mednarodnega poljedelstva.

Znaki vladajoče krize

Tretje leto že teče kar je svet zajela gospodarska kriza kakršne svet že dolgo vrsto let ne pomni. Ni je gospodarske grane, ki bi ne občutila vse te teže, ki jo je kriza nagromadila na nas vse.

Prav nazorno nam kažejo statistični podatki v kako veliki depresiji se nahaja naše gospodarstvo. Tako objavlja berlinski Zavod za pospeševanje konjunkturalne indeksne številke produkcije, za katere tvori 1. 1928 bazo (= 100). Iz teh številke izhaja:

	U. S. A.	Angl.	Nem.	Franc.
1930	86-9	96-1	83-6	110-2
1931 (junij)	75-7	78-5	74-4	99-2
1931 (sept.)	68-5	79-5	66-3	92-9

da je produkcija v teh večjih državah v stalnem padcu ter da je 1. 1931. zajela kriza tudi francosko proizvodnjo, katere je do tedaj stala še visoko nad nivojem drugih držav. Razlika med cenami na veliko in na malo je vedno večja in dokler se ta ne uravnesi ni mogoče niti govoriti, da bi se trgovski posli poživeli.

Kako zelo pada produkcija nam drastično kažejo podatki o kretanju proizvodnje avtomobilov, katere priobčuje »Anebit«. Tako je n. pr. znašala v aprilu leta 1929 produkcija avtomobilov 664.000, katere pa je že v avgustu 1930 padla na 234.000; naravnost katastrofalne padce pa zaznamujemo v 1. 1931, ko je znašala produkcija v oktobru leta 1931 komaj 81.000 avtomobilov. Dnevna produkcija avtomobilov, ki je znašala v septembru 1929 100.000, je padla v decembru 1931 na pičlih 7375.

Prav tako velikanske padce zaznamujemo pri kopičenju kapitala. Bilance 170 angleških denarnih zavodov so po »Economistu« letos za 58% manjše od leta 1930. Dobiček 20 največjih ameriških družb pa je znašal v prvih 9 mesecih preteklega leta komaj 25% od onega v letu 1929.

Zmanjšanje produkcije pa ima za posledico veliko povečanje rezerv surovin. To povečanje znaša pri bakru, svincu, kavčuku, sladkorju, bombažu in kavi za 50—60% od stanja v letu 1929.

Ker so cene produktom tako zelo padle, se je kupna moč širokih plasti zlasti poljedelskih narodov občutno zmanjšala ter vedno bolj čuti vso težo davčnih bremen.

Vzporedno z vsemi temi pojavi hodi tudi finančna kriza, ko vidimo na eni strani znaten padec izvoza kapitala, na drugi strani pa kako ta kriza pretresa denarne zavode. Tako je v Zedinjenih državah Severne Amerike samo v oktobru leta 1931 napovedalo 512 bank bankrot z 567 milijoni dolarjev izgub. Bančni polomi pa ne zadevajo le manjših bank, nego se širijo tudi na večje. Nič boljše ni v tem pogledu tudi v drugih državah, zlasti pa v Angliji in Nemčiji, ko se polomi širijo celo na stare bančne zavode.

Da preprečijo najhujše, so države primorane, da iz lastnih sredstev rešujejo propale banke, kar seveda povzroča nadaljnje težkoče. Države se zatekajo k raznim sredstvom, da bi čim bolj povečale izvoz in zmanjšale uvoz ter tako okrepile svojo plačilno bilanco. Borba za svetovna tržišča postaja vedno bolj ostra, na drugi strani pa se razvija protekcionizem, ki zavzema že absurde razmahe.

Tako poroča Zavod za povečanje konjunkturalne v Berlinu, da je v letu 1931 v dosego tega cilja 16 držav ukinilo svoje zlato valuto, 12 držav je znižalo kurz svoje valute in 25 držav je uvedlo najstrožje valutne določbe.

Zato upravičeno pravi »Trgovinski glasnik« s prošilom »Lloyds banke«, da če ne bodo problemi Nemčije in drugih evropskih držav rešeni v najkrajšem času, bo stala mednarodna trgovina pred nevarnostjo, da bo postala popolnoma nemogoča.

Najvišje »desetere« v U. S. A.

V Angliji je pet velikih bank, ki jim pravijo »The Big Five« (petere velike). V U. S. A. je takih bank deset in jim pravijo kot zgoraj zapisano. Težiče ameriškega bankarstva je slejkoprej New York; a vseeno postaja pomen nekaterih bank v notranjosti Zedinjenih držav od leta do leta večji, kot jasno kažejo bilance od 1. jan. t. l. Dočim se je nahajalo leta 1926 od desetih največjih ameriških bank sedem v New Yorku in leta 1930 šest, jih je sedaj samo še pet tam. Odpadla je v tej skupini newyorška Irving Trust Co. popolnoma, na nvo je prišla v skupino First Wayne National Bank v Detroitu, nastala po fuziji. — Sledeči seznam nam kaže sedanjost grupacijo teh bank v U. S. A. (vse v milijonih dolarjev):

Ime in kraj banke	Glavnica	Depoziti
Chase National Bank, New York	148	1.459
National City Bank, New York	124	1.419
Guaranty Trust, New York	90	1.070
Continental, Chicago	75	773
Bank of Amerika, N. Y. in Frisco	50	750
Central Hannover, New York	21	608
Bankers Trust, New York	21	558
First Wayne National, Detroit	25	484
First National, Los Angeles	30	479
First National, Boston	44-5	477

Bank of Amerika ne smemo šteti k New Yorku, ker je njen sedež tudi Frisco (San Francisco).

Razno

Emajlni dogovor med Francozi in Nemci. Pred mesecem dni so sklenili Francozi dogovor glede uvoza porcelana. Štirinajst dni nato se je sporazumela francoska emajlna industrija z nemško glede kontingentov, ki so jih prisodili nemški industriji pri uvozu v Francijo, Algerijo in Saarsko ozemlje. Nemci bodo kvote dodelili svojim tovarnam po njih kapaciteti itd. Ta dogovor je nadaljnji korak na poti zasebnogospodarskega zblizanja med Nemčijo in Francijo.

Kiti imajo mir. V zadnjih letih se je lov na kite zelo razširil. Nove družbe lova so rasle kot gobe iz tal in zadevno lovsko brodoge se je izdatno pomnožilo. V dveh letih se je produkcija kitovega olja podvojila, kot nam kaže sledeči seznam:

Leto	Milijoni sodov	Delež Norveške
1929	1-89	1-21
1930	2-79	1-80
1931	3-78	2-29

Gospodarska kriza je pa hudo zadela tudi to panogo, kar bi človek spričo decimiranega števila kitov pravzaprav z veseljem pozdravil. Od lanske oljne produkcije je še okoli 750.000 sodov neprodanih. Ker so obenem tudi cene močno padle, se je položaj lovskih družb, ki so v preteklih letih izplačevale deloma fantastične dividende, zelo poslabšal. Zlomi in fuzije so bile na dnevnem redu. Za leto 1931/32 računajo z močnim padcem produkcije, ker lovske družbe se ne izkoriščajo. Skoraj vse norveško lovno brodoge je brez dela in miruje doma v pristaniščih.

Avtomobilna produkcija U. S. A. leta 1931. Ameriški trgovski urad objavlja številke avtomobilne produkcije v letu 1931, ki nam pravijo, da je bilo zgrajenih lani za ca 1 milijon avtomobilov manj kot leta 1930 in za ca 3 milijone manj kot v rekordnem letu 1929. Zlasti veliko je bilo nazadovanje v produkciji osebnih avtomobilov, ki je padla lani proti letu 1929 za 57 odstotkov, dočim je padla produkcija tovornih avtomobilov za 46 odstotkov.

Leto	Osebnih vozov	Tovornih vozov
1929	4.569.000	771.000
1930	2.805.000	540.000
1931	1.967.000	416.000

Letna bilanca Rusije. Tudi ta bilanca je v znamenju splošne krize. Vrednost izvoza je tako zelo padla, da je bil uvoz nezadosten, zlasti uvoz za izgradbo industrije. Samo polovica nameravane pomnožitve industrijske produkcije se je mogla udeležiti. Narodni dohodki so narasli v letu 1929/30 po načrtu na skoraj 34 milijard rubljev, lani so pa zaostali za 12 milijard za nameravano številko 49-8 milijard. Pri tem pa manjka še merilo za vrednost denarja. Vsekakor je bil obtok bankovcev v preteklem letu pomnožen za 1 milijardo rubljev.

Brzjavi: Krispercoloniale Ljubljana — Telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale

Lastnik: Josip Verlič

Ljubljana
Dunajska cesta 33
Ustanovljeno leta 1940

Veletrgovina kolonialne robe.
Veleprazarna kave.
Mlini za dišave.
Točna postrežba.

Zaloga špirita, raznega žganja in konjaka.
Mineralne vode.
Ceniki na razpolago.

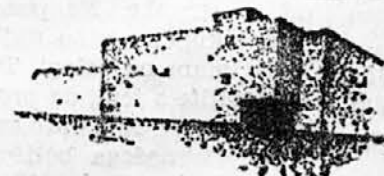
Naprodaj

je iz proste roke trgovinska zaloga vsakovrstne železnine v konkurzni masi J. Pfeifer, Kranj. Proda se en bloc ali v partijah. Ponudbe na upravnika mase dr. ŽENKO FR., odvetnika v Kranju, do 29. februarja 1932.

Trgovci! Naročajte blago pri trdkah, katere oglašajo v „Trgovskem listu“.

KLIŠEJE

vseh vrst po fotografijah ali risbah izvršuje najsolidnejše **klišarna ST-DEU LJUBLJANA** DALMATINOVA 13

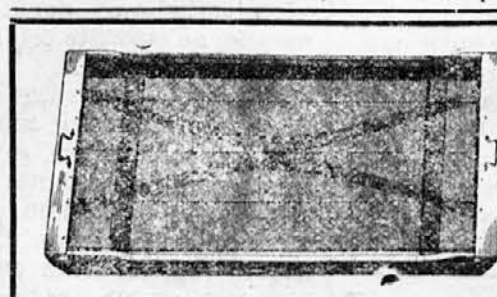

GRADBENO PODJETJE IN TEHNIČNA PISARNA •••

MIROSLAV ZUPAN - Ljubljana

STAVBENIK Poštni ček. račun št. 12.834 Telefon št. 2103

Beton, železobetonske vodne zgradbe, arhitektura ter vsakovrstne visoke zgradbe itd. • Sprejemanje v strokovno izvršitev vseh načrtov stavbne stroke • Tehnična mnenja • Zastopstvo strank v tehničnih zadevah

Posteljne žične vloge Vam nudi najceneje Prva ljubljanska izdelovalnica žičnih vlog
Pavel Strgulec
Ljubljana
Gospodarska cesta 13

Oglašajte v „Trgovskem listu“!

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek — Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d.

Grosuplje pri Ljubljani